

TELEGRAFULU ROMANU.

Nru 28. ANULU XIX.

Sabiuu, in 8/20 Aprile 1871.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea so face in Sabiuu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori fran'ate, adresate cãtra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pãrti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru intãl'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ore cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repitire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiunea noua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea foiei.

Ne rogamu a grabi cu abonamentulu, cãci mai tardiu nu vomu putã satisfacã cu numerii dela inceputu. **Pretiulu abonamentulu** sa se tramita prin asemnãri (Post-Anweisung, Postaltvány), pentru ca suntu mai cu inlesnire si pentru tramitatoriu si pentru primitoriu.

Editor'a.

Sinodulu de acum.

A sã dã cineva parerea asupr'a unei corporatiuni si asupr'a activitãtii ei e o problema grea. Objectele, ce se desbatu intrens'a facu de multe ori asiã de prejuditiõsa pre corporatiune si privitorime incãtu numai esperint'a celoru decise e in stare a dã adeveratulu criteriu. Avemu deja trei siedintie putemu dice mai patru dinaintea nõstra. Resultatele inse suntu de asiã natura pana acum, incãtu numai viitoriulu are sa decida, dẽca aceste siedintie au fostu de importantia sãu nu. Afara de cuvintele de deschidere, simple in aparintia, dara simburõse in esentia lor, avemu, pãna acum, numai doue impregiurãri mai momentõse, cari atragu atentiunea nõstra si credemu si aceluora ce i interesãza si adeca unu incidentu si cele desbatute in comisiune, conferintia si pãna acum si in siedintia plenaria: cestiunea imbunelãtirea clerulu.

Incidentulu are intr'atãta insemnetatea sea, incãtu e fostu primulu objectu mai picantu, dupa cum se dice, mai sternitoriu din monotoni'a curenteloru, amu mai dice noi. Ans'a la acẽst'a a dat'o petitiunea comitetulu protopresbiteralu alu tractulu Mercurei. Starea lucrulu o voru aflã cetitorii in raportulu asupr'a afaceriloru sinodali in sesi. Aici, la acestu locu amintimu numai, ca tãte propunerile cãte s'au fãcutu in privintia acestei afaceri, au perdutu din vedere o impregiurare, a perdutu partea culpabile sãu celu multu pre cea mai culpabile si natur'a factoriloru partasi la tãta afacerea. Vin'a se aruncã de tãte partile asupr'a consistoriulu. La prim'a vedere asiã si apare lucrulu. Deslucirile presiedintelu (vicariu) arãtara inse, ca consistoriulu a facutu ce erã datoriu, si a intaritu acẽst'a nu numai cu acte administrative, dera si cu fapte implinite in alte doue casuri analoge acestu'a.

Afacerea cea mai interesanta remãne la tãta intemplantia pentru sesiunea de fatia ingrigirea sinodulu pentru imbunatatirea sortiei preotimiei nõstre. De baze s'au lãtu conclusele, atãtu ale sinodulu, cãtu si ale congresulu premergatoriu. Procederea e cam greõia, dera e dictata de impregiurãrele in cari ne aflãmu, de impregiurãrele ca suntemu straini in patri'a nõstra, carea se interesãza prea putienu de trebuintiele nõstre si mai multu cã sa nu remãnemu pre din afara cu detorintiele nõstre cãtra dens'a.

Dupa parerea nõstra in sa sinodulu se apuca pre iute de solutiunea ei, fãra de a o fi studiatu de ajunsu.

Sinodulu archidiecesanu din anulu 1871.

Dumineca in 4 Aprile a. c., dupa severstrea St. Liturghie in Biseric'a nõstra din cetate, impreunata cu chiamarea sãntulu Duchu, la 11 1/2 ore inaintea de mediã di, membrii sinodulu se adunara in sal'a seminarulu archidiecesanu. De aci se duse o deputatiune sa invite pre Escelentia Sea Archiepiscopulu Andreiu Bar. de Siagun'a la sinodu. Aci venindu Escelentia Sea fũ primitu

cu vii si insofletite aclamatiuni de „sa trãiasca“, ocupa presidiulu si deschide sesiunea de fatia cu urmatõrele cuvinte:

„Fiindu-ca D-võstra in cualitate de deputati si clerulu si poporulu credinciosu din Archidieces'a nõstra ardeleana v'ati infacisiatu in puterea mandatelu, ce le posedeti, la acestu sinodu archidiecesanu, ce are a se celebrã in totu anulu dupa su-netulu statutulu organicu alu Metropoliului nõstre si a se incepe in Duminec'a Tomei; pentru aceea cu bucuria ve vedu aci adunati, dicãndu-ve: bine ati venit, postindu-ve succesulu celu mai manõsu in afacerile sinodulu presentu, ceea ce se va ajunge, dẽca veti coresponde celoru prescrie in statutulu organicu cu conscientiositate corecta, si consecintia buna si naturala.

De prisosu este a espune problemele acestu sinodu, de ore ce acum este anulu, cãndu despre acele amu peroratu mai prelargu si cãndu a dice, ca cele in midilocu aduse acolo de mine in privintia problemeloru unui sinodu anulu archidiecesanu. Vi suntu in prospeta memoria, de aceea prelunga acesteia putiene cuvinte dechiaru eu sinodulu archidiecesanu prescriu pre Duminec'a Tomei in anulu 1871 de deschisu.“

Dupa acẽst'a se alegu notarii prov. din aceiasi membri, cari fura anulu trecut si adeca: Prot. I. Popescu, Prot. I. Galu, I. Mesiota, M. Branisce, I. Tecõntia si I. Pop'a; constatandu-se ca membrii nu facu majoritatea absoluta ceruta de regulamentu se statorose siedintia urmatõre pre Luni 5 Aprile la 10 ore.

Siedintia a II-a, luni 5 Aprile.

Se face apelu nominalu si se afla ca suntu membri pe ajunsu pentru de a aduce concluse valide.

Se decide ca notarii din anulu trecut sa fia si acum definitiv.

Se presentara unele escusãri pentru absentarea unoru deputati dela sesiunea presentã. Apoi se decide ca comisiunile din anulu trecut sa remãna si pentru sesiunea presentã. In fine P. Vicariu archiepiscopescu N. Pope'a asterne sinodulu raportele consistoriulu, cu cari acẽst'a fu insarcinat parte de sinodulu din anulu trecut, parte de congresu. Mai anteu vine rap. averei archidiecesei si bugetulu, cari dupa unele deslusiri se predau comisiunei bugetarie respective. Vine raportulu despre imbunatatirea stãrei clerulu, carele iera se preda comisiunei respective. Venindu rendulu la cele ce privese arondarea cercurilor electorali, dep. Bolog'a propune cã langa objectulu acẽst'a sa se ia in pertractare de comisiunea respectiva si arondarea protopresbitereloru; pentru o mai buna tratare a objectulu in sa se completeze comisiunea pãna la 40 membri. Dep. Macelariu vrea sa indeplinẽca completarea comisiunei prin aceea, ca sa ia parte si ceilalti membri la desbaterile comisiunei. Dep. Pope'a spune ca propunerea acẽst'a a facutu anulu trecut Rosiescu, dara atunci nu s'a primitu; densulu inca e pentru acẽst'a, dara membri suntu de ajunsu.

Escel. Sea Presiedintele trage atentiunea sinodulu asupr'a impregiurãrei, ca arondarea cercurilor electorali si arondarea protopresbitereloru suntu de naturi'diferite. Din map'a, carea a fostu dat'o presied. comisiunei, membrii s'au potutu convinge, ca impregiurãrele topografice suntu varie; unu punctu de manecare trebuie sa aiba comisiunea si sinodulu la tier'a Bãrsei, altulu in Secuime si altulu in pãrtile M. Osiorheului si asiã mai departe pãna in Chioriu. Pre unele locuri locuitorimea crestineloru nostri e mai compacta, pre alte locuri mai rara si asiã fiindu-ca pentru cercurile electorali avemu norme in statutu, dela care nu se pãte face a abatere, si fiindu

ca pentru administratiune ierãsi trebuie sa ne orientãmu dupa trebuintiele nõstre, din punctulu de vedere practic rezultãza, ca altfelu trebuie considerata arondarea cercurilor electorali si altfelu arondarea protopresbitereloru.

In urm'a acestei deslusiri si chiamãri a atentiunei sinodulu asupr'a objectulu dep. Bolog'a si retrage partea a dou'a a propunerei sele.

Se continua aducerea raporteloru din partea dep. Pope'a, Vicariulu archiepiscopescu. La rendu vine celu pentru procedur'a disciplinaria.

Dep. Bolog'a propune o comisiune, carea se primesce in principiu, la alta propunere a dlui Macelariu presentara si apoi se continua cu raportulu regulãrei parochieloru, care dimpreuna cu unulu ce privese conventiunea episcopesca si tãcea si-dociãle se tramitu la comisiunea respectiva. Mai vine conspectulu facutu de cãtra fiscalulu consistoriale Dr. Ioanu Borcea despre processele pendinti, privitorie la averea Archiepiscopiei si in fine o suplica asternta de cãtra comitetulu protopresbiteralu alu Mercurei cãtra Ven. consistoriulu archidiecesanu, cã p. fostu protopresbiteru alu acelu'asi tractu si de presentu asesoru consistoriale, Petru Bodila, sa mai pãta administrã tractulu protopresbiteralu amintitu pãna la sinodulu (de fatia) archidiecesanu. Dupa unele desbateri din partea mai multoru membri, cari suntu contr'a partiei formali a procederei comitetulu protopresbiteralu se cetese suplic'a si se decide a se predã comisiunei petitionarie.

Siedintia se suspende pre 1/2 ora pentru intielegerea asupr'a celoru ce au sa se aleggã in comisiunea privitoria la procedur'a disciplinaria.

La redeschidere, presidiulu se concrede dlui vicariu archiepiscopescu Pope'a si se alegu membrii urmatori:

Nicolau Pope'a, Zachari'a Boiu, Iacõbu Bolog'a, Elia Macelariu, Petru Nemesiu, Ioanu Pop'a.

Se mai intregescu unele comisiuni si apoi se decide siedintia urmatõre pre Marti 6 Aprile la 11 ore inaintea de mediã di.

Afara de siedintia. Pe astadi (luni) la 4 ore dupa amedi suntu convocate tãte comisiunile. Din deputati lipsieau pãna adi la inceputulu siedintiei cu cei escusati cu totu la vre-o 20.

Siedintia III tienuta Marti in 6 Aprile. inceputulu la 11 ore a. m. Presiedinte P. vicariu archiepiscopescu N. Pope'a. Dupa cetirea si autenticarea protocolulu se presentãza de cãtra presidiu: raportulu senatulu scolasticu, carele se transpune comisiunei scolastice; harthia P. Basiliu Piposiu, prin carea resignãza de postulu de asesoru consistoriale, la care fu alesu in sesiunea anulu trecut; — petitiunile P. P. Asesori consist. Petru Badila si Zachari'a Boiu pentru a fi lasati si mai departe in parochie respective, in cari functiunara mai nainte, — se transpunu la comisi. petitionaria; nisce propuneri cu referintia la imbunatatirea stãrei materiali a clerulu din partile Abrudulu si Chiorulu, — se transpunu la comisiunea respectiva; cererea dep. Cosmutia pentru concediu pre sesiunea presentã, — se ia spre sciintia; unu protestu dela nisce comune din partile Cricãului, — se dau la comis. petitionaria; credentialele dep. Demetriu Moldovanu, se transpunu comisiunei verificãtoare. Dupa tãte aceste dep. I. Popescu presentãza unu memorandum dela Idicelu pentru imbunatatirea sortiei clerulu.

Comisiunea verifica pre deputatii: I. Paraschivu, I. Bodila si Gerasimu Candrea. Comisiunea respectiva a aflatu unele formalitãti neimplinite in protocoalele de alegere in, esentia alegerile inse se au aflatu valide.

Vine la rendu comis. petitionaria. Referinte dep. Dr. Petco.

Mai inteu vine la rendu petitionea sinodului parochialu din C a m p e n i, in privinta organizarii parochiei de acolo si a aplicarii capelanului protopresbiterale dreptu capelanu in acea parochia. Comisiunea insa arata ca pentru o deciderie meritória definitivă trebuie cautate antractele privitorie la cestiunea acést'a, ceea ce se si primesce din partea sinodului. Totu asiá se primesce la recomandarea comisiunei transpunerea petitioniloru din Mateiasiu si Bogata de a se incorpora la protopresbiteratulu Cohalmului la comisiunea pentru arondarea protopresbiteratelor.

Acum vine petitionea comitetului protopresbiterale alu tractului Mercurei de a se lasá fostulu protopresbiteru, actualele asessoru consistoriale Petru Bodila in administratiunea tractului pâna la acestu sinodu. Comisiunea face urmatórea propunere:

„Sinodulu archidiecepsanu sa si exprime parerea sea de reu cumca conclusulu sinodului din 1870 p. 47 lit. a din sedinti'a a VI nu s'a satisfacutu, si consideranduse comca cererea comitetului protopresbiterale, de a remane administratiunea protopresbiteratului Mercurei pâna la sinodulu fiitoriu, care este acést'a, in manile fostului protopresbiteru si acum as. consist Petru Bodila de facto s'a implinitu, asiá sa se indrumeze venerabilulu consistoriu bisericescu, cá in timpul celu mai scurtu sa ia mesurile necesarie pentru ocuparea postulu de protopr. alu Mercurei. Contr'a acestei propuneri se scóla

dep. I. Pop'a si dupa o introducere scurta face urmatórea contrapunere:

I. Sa se votiseze espressia de nemultiamire intregului consistoriu archidiecepsanu, cáci s'a dechiaratu acést'a de incompetente a decide despre petitionea comitetului protopresbiterale alu Mercurei.

II. Sa se provoce d. protopopu Bodila prin maritul consistoriu archidiecepsanu, cá tote venitele trase din administratiunea protopresbiteratului Mercurei din timpul, in care s'a demandatu de maritul consistoriu escrierea de concursu pentru alegerea de protopresbiteru in acelu tractu, la nóu'a escriere de concursu sa le jertfésca pentru infiintarea unui fondu protopresbiterale alu tractului Mercurea, si in casu cându n'aru face-o de voia buna sa se restringa la acést'a

Presedintele (Popa) deslusiesce, carea a fostu procederea consistoriului fata cu conclusulu de mai susu. Arata ca a provocatu pre cei alesi in consistoriu, deca se invoiesca a primi posturile ce li le a incredintatu sinodulu si deca voiescu a renuncia de derogatoriele ce le au si cari nu suntu in urm'a conclusului sinodale compatibile cu postulu de asessoru consistoriale. Dechiaranduse ca primescu postulu de asessoru pre langa conditiunile puse, s'a si dispusu cele de lipsa pentru intregrea vacante-loru locuri in tracturile Sabiului II, Nocrichului si Mercurei; inse numai cele dóue dintâu au c o r e s p u n s u dispusetiuniloru acestor'a. Comitetulu protopresbiterale din motivele aduse inainte se adreseza la sinodu pentru administrarea si mai departe a tractului de fostulu protopresbiteru. — Dr. Glodariu afla ca lucrulu, fiindu-ca tratéza de persóne, e delicatu, cu tote aceste nu umbra multu cá pisc'a in giurul pasatului, ci si va bagá numai de cátu gharale in elu si asiá spune, ca consistoriulu nu trebuiá sa lase ne pusu in lucrare conclusulu sinodale. Partinesce propunerea dep. Pop'a.

Dep. Metianu face o róua propunere: „Consistoriulu archidiecepsanu sa se indrumeze a eseculá conclusulu sinodului archidiecepsanu din 1870 sub p. 47 relativu la alegerea si implinirea statiunei protopresbiterale din protopresbiteratulu Mercurei cátu mai curendu, indrumandu-se totu odata a dá resolutiune negativu la cererea comitetului protopresbiterale alu Mercurei“.

Acést'a fu spriginita de dep. Servianu P o p o v i c i u.

Dep. Nemesiu e pentru propunerea comisiunei inse pretinde ca cuvintele: „de facto s'a implinitu“ sa remana afara si sa se inlocuiasca cu: „nu se afla conformu conclusului susu mentionat“.

Dep. Macelariu spriginesce propunerea acést'a; asemenea Gaetanu face o propunere co semána cu a lui Metianu; iera dep. Candrea spriginesce propunerea comisiunei.

Pop'a si mai recomanda odata propunerile sele si apoi se punu tote la votare. Mai inteu se cetescu tote, apoi vine sa se voteze asupra celei a lui Pop'a si nu se primesce; asemenea se intempla cu a lui Metianu si Nemesiu si se primesce dopa contra proba a comisiunei cá conclusu.

Siedinti'a urmatórie se anuncia pre mâne Mercuri (7 Aprilie) la 9 óre. Objectulu de pertratatu va fi imbunatatirea sortiei preotimei.

Siedinti'a IV tienuta Mercuri in 7. Aprilie a. e. sub presiedinti'a P. Vicariu Popa'a.

Din partea presidialului sa presintéza: o remonstratiune a unei fractiuni de alegatori din cerculu XIII contra dep. G. Candrea, care remonstratiune inse se va pune ad acta de óre ce numitul e verificatu; insciintierea dep. Iovu Popu ca este bolnavu — care se ia spre sciintia; asemenea insciintiere din partea dep. V. Rosiescu care iera-si se ia spre sciintia; o petitiune a unoru comune din pârtile Lapsului ungurescu, prin care ceru esoperarea recastigárei obligatiuniloru loru de statu dela partea unita — sa se predea comisiunei petitiunarie.

Dep. I. Pop'a propune, pentru cá sa nu se vatame proportiunea deputatiloru mireni si preotiesci, in loculu chirotonitului intru preotu dep. alu cercului, alu XIV, N. Cristea sa se insarcineze consistoriulu a ordina alta alegere. Propunerea se spriginesce si la tempu se va pune la ordinea dilei. Dep. Metianu cá referinte alu comisiunei pentru imbunatatirea stárei materiale a clerului cetesce referatulu. La desbaterea generala observa Popescu ca aru mai avé ceváde adausu si asiá si reserva dreptulu alu face la loculu seu in desbaterea speciale.

La desbaterea speciale se incinge multu si lunga disputa despre specificarea oficiiloru bisericesci, pâna in fine, la propunerea lui Macelariu se decide sa se dica venite stolaru si gure. I. Branu de Lemeni pledeza pentru operatulu comisiunei, pasindu contr'a espressiuniloru de superstitionedise de Glodariu si Macelariu de unele functiuni bisericesci, cari suntu effusulu religiositatiei.

I. Pop'a propune inchiderea desbaterei si nu se primesce.

Se continua desbaterea speciale punctu de punctu, despre care mai pre largu in nrulu viitoriu.

La finea siedintiei se verifica dep. Dimitriu Moldovanu si se statoresee siedinti'a urmatórie pre mâne la 9 óre a. l.

Meditatiuni.

II. (Urmare) Alt'a inca. Statulu si societatea preste totu, iera dupa impregiurárele nóstre locali si nationale, poporulu nostru, trebuie sa aiba in privire si alta parte, pre carea sa si o hoteze fia-care cum i va placea. Sa dicemu, ca se pune in lucrare „emancipatiunea“ invetiatoriloru de sub preoti, carea inse dupa firea lucrului la románii ortodocsi din Transilvani'a, Banatu si Ungari'a nu are intielesu, de óre ce invetiatorii dela introducerea statutului organicu, incóce nu mai potu s'tá sub preoti, seu sub pop'i, dupa cum binevoiescu unii a dice. Sa dicemu dara, ca sa se emancipeze invetiatorii, de ra de sub ce. ? de sub statutulu organicu, va se dica, sei scótemu din organismulu bisericeii democratice, bine sa fimu intielesi nu demagogice, si sa facemu o casta deosebita; intrebámu mai intâiu, cine sa pórté administratiunea acestei caste esemte de alegerea poporului si de intarirea consistoriului, ca sa tacemu de alte, unde 'si vára nasulu presto totu loculu si preotii? Dara lucru lesne. Le facemu si loru unu foru superioru si unulu supremu. Acést'a insa cui sa fia subordinatu, seu pre cine sa aiba in frunte? de óre ce si Mitropolitulu si Episcopii toti suntu preoti. Dar si alt'a, administratiunea cere o ierarchia pâna josu, pentru inspectiune si pentru alte trebuintie, pentru ce sa tenemu personaluri duple si de unde sa le platimu, cându amu puté sa ne ajungemu cu unu personalu simplu? Si pre langa tote aceste intrebámu, ca este de a se asemená preotimea nóstra cu cea a catolicismului latinu, carea nu are nimic'a comunu cu credinciosii sei, carea traiescu afara de densii si cu ideile, chiaru si cu modulu vietiei esterióre, incátu o parte din credinciosii loru o a atuncatu cu totulu afara si s'au facutu protestanti, cealalta i da pace, de ra nu o cresta si voiescu sa o paralizeze. Se póte ca se voru face gresieli si din partea preotimei, dara apoi nu suntu atátea ocaziuni, prin cari sa se póta gasi cura pentru gresieli, prin sínóde si prin congrese?

Ni se pare ca la noi se tratéza multe lucruri numai asiá pre desupra. Cutare nu are somnu intr'o nópte si dimineti'a ne tredimu cu unu proiectu; cutáru i e pré fierbinte caféu'a si pâna sa se stámpere cetesce vre-unu articulu din „Freiheit“

si simte ch'amarea in sine de a mántui o natiune de „bigotismu.“

Sínódele nóstre dara sa caute a impacá ceea ce de firea lucrului are sa fia impacatu: biserica si institutetele poporului de creáscere, si adeca in mesura aceea, incátu ambe sa fia unu institutu, carele sa conduca pre omu in tota viati'a acést'a pamateana si sa lu conduca pâna la pórt'a fericirei eterne, pre carea pria virtute sa intre apoi in aceea fericire eterna. Sa nu cugete vre unu „filosofu“ modernu de ai nostri, ca despartindu educatiunea de religione a salvatu omenimea, pentru ca atunci aru cadé in cea mai grea gresiela cátra omenime, despre carea e sciutu ca crestinismulu a salvat'o. Sa nu cugete cineva, ca din impreunarea acestoru dóue aru trebui sa se eschida liber'a cugetare, dupa cum se obicnuiescu multu a dice. Vreo-câteva esemple si ne voru aratá cá aceste dóue se suferu, ba se postuleza unele pre altele. Clementu alu Alessandriei a fostu unu parinte bisericescu si a disu ca „si filosofu'a (libera, drepta cugetare) a venit'u dela Domnedieu intru ómeni. Si pentru cá sa vorbim cu cuvintele lui Christosu, numai unu lu este carele semana ogorulu seu omenimea; adeca acela carele dela facerea lamei a aruncatu de susu sementi'a nutritória (adeverulu morulu-religiósu) pre pamentu, carele a riaratu cu v e n t u l u (L. 1, 1) cá o plóia manósa.“ Drobisch, unu filosofu si inca protestantu, dice: „tote progresele culturai sci-entifice nu au pututu sa intréca lumina evangeliei, din contra lucrulu e intorso, dela acést'a (evangeliu) si acum are sa-si multamésea impulsulu pentru estinderea orisonului religiosu, si invetiatur'a filosofica a religiei si a moravuriloru are sa-si multamésea evangeliei cuprinsulu loru delu curatu si sublimu. Góthe (iera protestantu) dice in epistol'a sea cátra Eckermannni (4 Fauru 1829): „Religiunea crestina e pentru sine o opera paternica, de carea rediamenduse omenimea cofundata si patimitoria din cându in cându se mai radica, si atribundu-se religiei puterea acést'a, este mai pre susu de tota filosofu'a si nu are lipsa de dens'a.“ Asiá dara inca filosofu'a are lipsa de religione pentru cá sa fia prefecta, si noi sa voim a ne departá de institutulu ce o representéza pentru cá sa o paralisámu? Si la ce resultatu amu puté ajunge, cându amu procede pre calea indigitata de acei ce suntu contrari institutiunei bisericesci? La celu alu ratiunei puru si simplu si la o moralisare séca, despre care Herbart dice in enciclopedia sea:

„Mai nainte i se da invetiaturei morali onórea aceea deosebita, ce erá considerata de simburile religiei; s'a cerutu ca partea cea mai insemnata a predicei sa fia moral'a. Cine aru voi sa justifice procederea acést'a, aru trebui sa nege neajunsulu moralei. . . .“ „Omulu patimasu, raticitu si stricatu trebuie strapusu in alta regiune, moral'a inse lu retiene in punctulu seu de vedere; ea i demanda a se inverti in cerculu seu numai schimbândusi directiunea: si tocm'a acést'a nu o póte omulu derapenatu“.

Invetorii de ratiune si realismu trebuie mai inainte de tote sa studieze pre omu in legatura cu tote ale séle si numai atunci sa judece despre acele ce i suntu omului necesarie.

Revista diaristica.

Cetimu in Tr. Carp. despre nemti si faptulu din 10 Martiu.

Noi n'amú disu inca nici o vorba asupra apelului, declaratiunei seu proclamatiunei nemtiloru din Bucuresci, in privinta celoru petrecute in sal'a Slatinenu in sér'a de 10 Martiu; si márturim ca amu lasatu sa mai tréca dile pâna sa respundemu si noi la apelulu ce se face cátra pres'a romána in acestu manifestu alu nemtiloru din Bucuresci, prin organulu nemtiescu, care nu s'a deosebitu intru nimic in privinta romániloru de celelalte organe ale jidoviloru, prin care s'a insultatu necontentitu natiunea romána in simtimentele ei si in simpathiele ei.

Nu amu disu nimic, pentruca trebuiá sa dicemu reu si nu voiamu sa dicemu reu, adaugendu si noi la excitarea spre ur'a si antipeth'a ce convóca necontentitu nemtii in Románi'a, dela nnu timpu in cóce mai alesu, cu vorbele loru, cu faptele loru cu atitudinea loru.

Jurnalulu „Románulu“, care a reprodusu acelu manifestu alu nemtiloru dupa jurnalulu neamtio-jidovescu, „Lloyd de Bucuresci“, gasesce ocaziunea cá sa promita si sa márturésca simpathia cátra Jidovi,

confundându și pre ei cu celelalte colonie; nu scim până la ce punct se pot dice colonie străini fără drepturi, cari traescu și se negociatorescu în Români'a; jurnalul „Românul” găsește și aci ocusiunea că sa și faca reverenția căra marele Cremieux, spunându ca și jidovii sunt ca toți ceilalți străini cari ne facu onôrea se vina preste noi.

Sa trecem la altu punctu, și sa dicem nemților cu manifestulu, ca aru fi trebuit sa se mulțimésca cu câte observatiuni seriose au facutu jurnalele seriose junimei române în privința faptei dela 10 Martiu, la sal'a Slatinénu; și sa nu mai vina dumneloru, cari au facutu greséla, sa serbeza cadearea Franciei în capital'a României, care Români'a este Franci'a, în podulu Mogosióei, în aceeași sala în care se celebréza serbatorile nationale române dupa ce, ne superati de nime, ba inca ceea ce a fostu fôrte reu, facia cu guvernulu, s'a celebratu Te-Deum la templulu protestantu cu mare ceremoni'a, cu ostirea româna, impilata sa mulțimésca lui Demnedieu ca nemții au batutu pre francesi.

Destulu erá atát'a; preste tóta mesur'a erá destulu sa se faca atát'a în Bucuresei.

Apoi, afisuri sfidátore opiniunei și simpatiei româniloru, cu însulte lui Napoleonu și Franciei, erau de prisosu; pentru ca în poporulu român, în scótele române, în liceele române, în facultátile române, este spiritulu francesu și mare simpatia pentru Franci'a.

Negresitu ca unu ministru abile, unu politicu perfidu, unu diplomatu rafinatu, scie sa profite din totu, și diplomati'a a gasitu fôrte oportunu sa-si traga folósele din esplosiunea acestui simtimentu românesc; simtimentulu inoa a existatu, elu a fostu puru și candidu cá flórea de Lothosu.

Si sa nu vina strainii sa însulte acestu simtimentu, pentru ca suntu memorie în cari se gravéza aceste lucruri, cari se reproduc și se espunu în momente delicate, în cari ori ce fulminantu face esplosiune și din ceea ce nu aru fi combustibile.

N'aru fi trebuitu nemții sa sfide atát'a pre români; n'aru fi trebuitu sa mai faca nimicu prin locuri publice, dupa ce si-au facutu Te-Deum comle a placutu, punendu și pre ministrulu român sa ingenonchie, punendu și pre ostirea româna sa presente armele.

Aru fi bine déra sa o scie nemții cu manifestulu, ca pre langa profitulu ce a meritatu sa traga ministrulu Ionu Ghic'a din acea contra-manifestare a poporulu, studentiloru și scolariloru români, în aceea contra-manifestare a fostu și unu simtimentu nationale puru, a fostu și indignatiunea poporulu și junimei române, contra unei sfidari nechibduite, care trecea tóte measurele.

Suntu pucine familie în Bucuresei și în tiéra, dloru cu manifestulu, cari sa nu fi avutu unu fiu în aceea junime, pre care dvóstra o numiti „junime sedusa și intrebuințata cá instrumente pentru scopuri meschine și basse.”

Déca ati avutu d-vóstra cuventu și dreptu sa ve adresati la cineva prin manifestulu dvóstre, aru fi fostu numai cátra acei nemții nascuti și crescuti în Români'a, veniti saraci lipiti în Români'a, cari astádi facu comerciu mare în Români'a, ale căroru magazine suntu splendide și incarcate, cari au marturitu totudeun'a ca suntu români și nimicu altu de cátu români, și cari mintu marturirei loru cu fapte diametralmente opuse intereselor române, credințelor române, simpatieloru române.

A! la acei bastarzi ai României trebuiá sa ve adresati dvóstra, loru trebuiá sa le imputati ingratiutudinea și tradarea, iéra nu junimei române, iéra nu simtimentulu român, iéra nu simpatiei și recunoscintiei române.

Acést'a a dóua imprudentia, d-loru cu manifestulu, noi credem ca v'a facutu mai multu reu de cátu și chiaru nesocotit'a manifestare, prin care a fostu silitu simtulu român sa faca o contra manifestare.

Acumu câte-vá dle, dice „Rom” se respandise d'odata scirea în Bucuresei ca la Ploiesci s'a facutu revolutiune, ca s'a trimisu armata, ca evreii de acolo au fostu ucisi, și nu mai scim ce alte grozavii și prapastii. Tóte aceste mai cu séma din caus'a spaimii ce și a facutu insusi guvernulu, dupa scirea ce primise dela Ploiesci ca, în orm'a bataiei dintre unu român și unu evreu, administratiunea locale, cu preogetare séu din multa inteliginția și prudintia, crediuse de cuvintia a desvolta puteri și a loá mesuri pre atátu de ridicole, pre cátu și de imprudente prin emotiunea ce ele producu totdeun'a.

Inse faptul n'a fostu mai gravu de cátu acele ce se intempra pre fia care di prin cărcinme. Singur'a deosebire a fostu ca bataia, în locu de a se face între doi români, ceea ce n'aru fi afasut nici măcaru atentiunea unui aginte politienescu, s'a intempratu între unu român și unu evreu, pentru care trebuia neaparatu a se pune în picioré chiaru armat'a româna.

Acestu faptu, atátu de ordinariu, a facutu insa pre unu diariu din Bucuresei sa strige „ghevalu”, sa vorbesca despre măceluri, sa însulte pre români, s. c. l. Este óre acést'a prudente, inteligente, bine voitoriu pentru o tiéra atatu de ospitaliara?

„Monitorulu” de Dumineca trecuta raspunde acelu diariu prin urmatoriulu comunicatu:

Jurnalulu „L'Eco Danobien”, în numerulu séu de Vineri, 26 curentu publica unu articulu intitulatu: Une éfussion de sang israelite, prin care, desnatúrându faptul unei certe și batai intemprate în Ploiesci între unu român și unu israelitu, și da nisce proportiuni fôrte mari, aréta ca populati'a erá în picioré, ca israelitulu a fostu batutu și torturatu până la mórte, ca s'a trasu cu arm'a pre ferést'a unui altu israelitu, ca se conspira și se pregatesce unu masacru alu tuturor israelitiloru și alte de asemenea.

Tóte aceste, dupa informatiunile positive și oficiali, ce le are ministerulu, suntu neadeverate. Israelitulu, ce aru fi fostu batutu, nici chiar nu a reclamatu, și, departe de a fi periculó de mórte, elu se afla sanetosu. Instructiunea se urméza din oficiu.

Totu acum s'a mijlocitu și la ministerulu justitiei spre a invitá parchetulu sa aplice legea, jurnalistulu ce imprastie asemenea calomnie.

Constátam insa totu de o data ca guvernulu prin acestu comunicatu, pare a nu avea altu scopu, de cátu acél'a ce ni lu aréta ultimulu paragrafu: darea în judecata a diaristulu.

Constata-se ca guvernulu a profitatu într'unu modu culpabile de ocaziune, pentru a incepe punerea în lucrare a unu'a din scopurile și cerintiele originei séle, nabusirea libertáției preseii, precum mai de una-di s'a deschisu calea suspinderi logiloru, prin suspinderea legéi asupr'a tasseloru postali.

În „Cor. Slave” cetim unu articulu intitulatu „Dunarea germána.” Iéta cuprinsulu acestui articulu:

Se scie cultulu religiosu ce lu-au germanii pentru Riuu, acestu mare fluviu nationale: resbelulu actualu le-au garantatu posesiunea lui, atátu de multu timpu disputata, inse acestu succesu nu le este de ajunsu, și iéca-i acum ca pretindu a face sa fálsie stindardulu loru pre tiermuri marelui fluviu orientale, pre apele azuri ale Dunarei.

Este cunoscutu cánteculu de resbela alu Germaniei:

„Die wacht am Rhein;

Sentinel'a Rinului.

Iéca venindu sentinel'a Dunarei:

„Die deutsche wacht an der Donau!

Acést'a este titulu unei reviste germáne ce s'a fundatu nu la Lintz, la Vien'a séu la Ratisbonne, ci la Presburg, la portile Ungariei, chiaru în punctulu în care Dunarea incetéza de a fi germána pentru a deveni maghiara, slava româna, în punctulu chiaru unde incepe acelu orientu atátu de tare postitu de cátra cultur'a germána, acelu terámu promisú curatu de cátra pan-germanisti, aceea tiéra în care Drang-nach Osten este chiamatu a „sfiori într'o di sub auspiciile filosofiei hegeliane, a puseii cu acu, a tunului Krupp și a sântului imperiu re-nviatu. Aci teutonii Austriei au plántatu stindardulu negru, albu și rosu alu Marei Germanie. Acést'a nu este o simpla metafora: invetiorea revistei în chestiune este cu aceste trei colori. Se fia o desfidere facuta ospitalitáții maghiare? Se fia numai unu nou esemplu alu lipsei de tactu, care caracterisá atátu de multu ginteá germanica? Este aci ascunsa v'ró meschinare politica, v'ru unu instrumentu alu viitórei dompiri?

Nimicu inea nu scim: chiamámu inse din tóte puterile nóstre atentiunea interesatiloru asupr'a acestui straniu fenomenu. O fóia de acést'a nuanțá — aci cuvintulu este literaru — a aparutu o data în Petersburg: acést'a inse erá fôrte naturale atunci, cându cea mai mare parte a statulu facu parte din imperulu germánu, și cându imperatoarele

Frantz-Iosef troná la Francfort, în midilóulu principiloru germani. Astádi inse, cându Austri'a, dupa palm'a dela Sodova, fu esclusa din imperulu germánu, atunci cându dualismulu este proclamatu, cându Ungari'a este stapána pre destinariile ei, apararea unei reviste teutone nu póte fi de cátu o insulta simfintieloru celoru mai generóse ale patriotismulu maghiaru. Iubimú, mai multu de cátu ori cine, libestatea preseii, déru scim cum ea se pratica în Ungari'a, scim ce conditiuni aspre impune legea ungara diarieloru nemagiare, slave și române, cárei lupta pentru ideea federalista, și ne întrebamú cu mirare déca Germáni'a cea mare este mai putinu periculósa pentru Ungari'a de cátu federalismulu slavu.

Ómenii de statu din Pest'a, Austriaci leali din Vien'a, nu vedu periclu cei ameninția? Détori'a nóstra este de alu semnalá și-a repeti bárbatiloru din Vien'a, cá si celoru din Pest'a din Belgradu și din Bucuresei.

Sentinele, laati aminte! Austriaci, pástrati bine Dunarea austriacal Ungari, pástrati Dunarea magiara! Slavi ai Sudulu, pástrati bine Dunarea slava! Români, veghati asupr'a Doraci române. Nu suferiti ca velulu invasiunei germáne se vie sai misce cursulu ei celu liniscitu, sai turbure limpedrea bine facátoreloru séle ape!

Catra onorabilulu ministeriu alu României în Bucuresei.

Pre la punctele de vama dintre Români'a și Transilvani'a se esecutéza de cátiua ani din partea auctoritátiloru statulu românesc în contr'a preotiloru românesci de religiunea ortodosa orientala nu'a din mesurile cele mai umilitóre, din câte s'au vediatu vreodata nu în secululu nostru, ci numai în alte timpuri de cea mai tristra memoria.

Preotii românesci prevediati cu pasapórté austro-unguresci în tóta regul'a, suntu opriti a calca pre pamentulu românesc, fára óa sa li se arate caus'a acestei mesuré cu totul esceptionale.

Subscrii parochii din comunele Branului, în districtulu Fagarasiului, recunoscú, ca plánsórea și rogamentea, cu care vinu a incomodá pre onorabilulu ministeriu, între alte impregiurári aru fi trebuitu sa-si ia calea sea prin auctoritatile locali cátra onorabilulu consulatu austro-ungurescu.

Déra fiinduca noi subscrii avem totu odata sa cantamú de averile nóstre, pre care le posedemú pre pamentulu României din mosii de stamosii nóstri cá locuitori totu odata pre frontaria tieriloru limitrofe, credemú, ca nu comitemú vre-o abatere dela lege, déca venimú, cá sa rogámú deadreptu pre onorabilulu ministeriu alu României, pentru cá se bine voiésca a decretá desființarea și suatinței mesuré esceptionale, prin care întregu clerulu românesc din Transilvani'a este adencu vátamatu în onórea și în rugatiunea sea, iéra în specialu preotii asiediati în comunele de pre frontaria încerca totu odata cele mai simlíte pagube materiale, din cauza, ca densii în starea loru cea trista, venita asupr'a le prin nedreptátile timpuriloru suntu necesitati a-si cautá midilócele de viét'a în economi'a de vite, prin urmare și în arendari de munti și de alte particelle de pamentu chiaru în comunele vecine din Români'a.

Ce e dreptu, unii preotii românesci transilvani au potutu sa tréca cu pasapórté din cându în cându, insa numai incungurandu prin Moldov'a, pre unde nu suntu opriti, séu din gratia speciala a unoru auctoritáti românesci; totu deun'a insa cu fric'a în inima, ca chiaru din midilóculu ocupatiiloru economice voru fi redicati și trimisi la urm'a lor.

Au fostu unu timpu, în care noi credeamú, ca acést'a mesuré aru fi luata asupr'a preotiloru transilvani cá unu feliu de represalie pentru alte asemenea mesuri luate odinóira de cátra guvernulu și diel'a Transilvaniei în contr'a calugariloru moldo-romanesci.

Esista adeca în cartea de legi a Transilvaniei numita „A p r o b a t a e c o n s t i t u t i o n e s r e g n i T r a n s i l v a n i a e”, cativa articuli de lege dintre anii 1579-1609 până la 1647, cari cuprindú adeverate însulte în contr'a relegiunei, besericeii, a clerulu seculariu și monasticu ortodocusu, esista și unele dispositiuni administrative nu numai din zilele Mariei Teresiei, ci și din ale imperatulu Franciscu I, prin care calugariloru moldo-românesci li se concede intrarea în Transilvani'a numai cá din gratia și în modu esceptionale. Inse acelea legi,

dispoziții, în timpul nostru nu mai sunt observate de loc; proba învedereată la această, ca intrarea protilor și calugarilor moldo-românești mai bine de 30 de ani încoace este cu totul liberă pentru Transilvania, că și pentru totu cuprinsul imperiului austriac. Avem și exemple, unde chiar unii calugari moldo-românești s'au făcut la noi proprietari de case și mosie: asiă în Brăsove, Covasna și pre aiea.

Asiă dera măsurile, care se iau din partea autorităților statului României în contră intrării preotilor românești transilvani pe pământul românesc, noi nu le putem considera de represalie, și mărturisim, ca adevăratele temelii ale acestei persecuții nemeritate pentru noi sunt și rămân unu misteriu. La toate ocaziunile am rogatu a-nume pre ddnii comandanți militari dela puncte, că sa binevoiesca a ne arată causele, pentru care ne este interzisă trecerea și petrecerea pe pământul românesc, înse totu deun'a în desiertu, căci ni se răspunde numai în termeni laconici: Asiă ne suna poruncile.

Nici unu felu de confesiune cristiană s'au necristiană din totu cuprinsul Europei, nu mai suferă asemenea umilire. Preotii catolici și protestanți, rabinii jidovesi s. a. mergu și vinu fără nici o pedecă; numai noue nu ne este iertatu a ne vedea de economiele noastre și a ne cercetă pre consagenii nostri chiaru fii și fiice ale noastre aflatori cu locuința în Români'a.

Intemeiați pre considerantele până aici enumerate și tari în credința noastră ce punem în iubirea de dreptate și în generositatea on. ministeriu, repetindu prea placut'a noastră rogamește pentru desființarea susu descrisei măsuri excepționale și publicarea aceleia, — avem onore a fi

București, 1871 Martiu.

Cu profundu respectu
„G. T.“ (Urméza patru subscripțiuni.)

Varietăți.

* * * Majestatea Sea imperatoarele a sositu astadi în 13 Aprilie la 8 ore dimineții în Trientu, însoțitu fiindu de primul adjutante generalu conte Bellegarde, ministrulu conte Hohenvart locuțienatoriu c. Lodron, comandantele țierei O. Philipovici, directorele de cabinetu consilieriu de statu cav. d. Braun și de șeful cancelariei militare colonelul caval. d. Beck. Majestatea Sea f'au intempinat la gar'a drumului de feru de consilieriu de curte Alesani de Podestă Ciani și de colonelulu regimentului de infanteria Khun. Nainte gării drumului de feru la așteptă o multime enormă de omeni, înse în cea mai bună ordine, curse din toate părțile acestui ținutu. Cându pasesi M. Sea dupa revizuirea companiei de onore peromulu erupse poporul în o viua „Evviva l' Imperatore!“ care se repetă în toate stradele prin care trecuse monarcul, procându din ferestre dame șgalieiau carpe. Nainte edificiuului, în care trase M. Sea se poftori ovațiunea furtunoasă a populației orășienești și țierenești indeseite. Gar'a drumului de feru și stradele principale sunt decorate cu stéguri în colorile imperiului, țierei și orășului. M. Sea prin autoritățile civile și militare, pre cleru și dupa aceea deputațiunile comunelor rurale și private.

Ce va mai târziu se anunță din Trientu ca M. Sea primi deputațiunile dela 48 comune rurale care adose omagieile sele, dedu audiențe private numeroase și cercetă apoi cu ministrulu conte Hohenvart spitalulu civilu, cas'a orfanilor, institutul muto-surdilor, bibliotec'a și museulu, la care locuri petrecuse preste totu 2 ore. De câte ori se aretă monarcul populațiunea așteptanda erumpea în strigate. La 6 ore dineru de curte, la care fura invitate somitățile de aiea. După cum se spune M. Sea si-a pronunțiatu cătra Podestă deosebit'a mulțămire cu primirea. Populațiunea circumsta vesela resiedința imparatésca. Si contele Hohenvart e obiectulu multor salutări și intempinări. Se dice ca M. Sea imperatoarele a observatu ocaziunea facia cu o deputațiune care atinse cestiuni politico-administrative, a accentuă punctulu seu de mănecare că monarcul constituționalu.

* * * In f'oi'a „Kelet“, în Clusiu, se recercă ministrulu de interne de repetite ori, cu privința la impregiurarea, ca o impartirea noue corespundie-

torie a țierei în interesulu unei administrațiuni grabnice și acurate, a devenitu pentru Transilvani'a de o necesitate neîncunjuravă, că sa se aviseră comitatele transilvane în celu mai scurtu restempu a lienea o convenire generale estraordinară, pentru de a alege 3—4 reprezentanți prevediuti cu instrucțiuni, carii sa exprime parerea și pretensiunile tramitietorilor lor la comisiunea ancuetă convocându în 2—3 septemani în Clusiu. Comisiunea sa elaboreze pre bas'a contielegierilor definitive unu proiectu și sa lu ascérna ministrulu de esterne cu scopu că acest'a sa lu presinte cătu mai ingrabadietei sub titlulu: „Proiectu de lege despre arondarea comitatelor transilvane.“ Legea respectiva însăși sa se esecute apoi de odata cu regularea comitatelor și organizarea curților judecătorești de prima instanță. În aceeași f'oi'a se publicase unu articolu a lui D. Dozsa despre necesitatea unirei și uniformității în impartirea politică și administrațiunea, fără de care, după parerea lui, viața modernă de statu e o imposibilitate.

Conferința din Alb'a Iuli'a a românilor gr. cat., la carea au luat parte 135 mireni și preotii a desbatutu mai întâiu asupra părții formale asupra celor ce avé se face și adevă sa face memorandu, petitiune și protestu. În fine cui sa se substérna elaboratu conferinței. Imperatului, guvernului seu Archieppului din Blasiu. După cătu audim a invinsu partea, carea voiesce sa se asterna o petitiune „Majestății Sale imp. și regesci apostolice“ din partea românilor gr. cat. „din Ungaria și Transilvani'a.“

* * * Apoi sa fii diregetoria sub domni de unguru! În Orade, asta iérna la ocaziunea balului comerciantilor, s'a dusu sa-si petreca și unu oficialu comitatensu român P. . . , protonotariulu on. După câte-va ore de petrecere, românulu nostru trecu din balu în sal'a de mâncari, unde și ocupă unu scaun, și ceru o butelia de vinu, și-si umplu unu pocalu. Vedeudu unu vecinu cunoscutu, se redica de pre scaun pentru ai spune câte-va cuvinte. La returnare observă ca magiarulu Z. . . ia ocupatu scaunulu, și folosește pocalulu și c. l. Românulu nostru lu face atentu cu vorbe curtenitoare spunendu-i: „acest'a e scaunulu meu, și pocalulu e pocalulu meu.“ Ungarulu, unu omu cunoscutu pentru patimele sale, furiosu insulta pre românulu nostru cu cuvintele: „pimaz szamár oláh“ — român magariu și . . . (pentru „pimasz“, românulu fiindu ca nu e grobianu, nu are terminu.) oficialulu român lu recercă pentru satisfacere cavalerésca, dara negandu-i-se facu, ceea ce face unu barbatu coplesitu de indignatiune cându se ataca chiaru nationalitatea, adevă dreptu replica densulu aplica ungurului o palma. Ungarulu, de aperature, scapera câte-va din picioru. Cu atât'a se sfarsi incidentulu. În dia' urmatore tat'a ungurului dascalitu că membru alu comitetului comitatensu, alarma orășulu, și curendu i succese a intruni unu suatu mare ce stă la judecata a supr'a românului nostru, pentru cuventulu ca aru fi compromisu autoritatea oficialilor comitatensi. E de însemnatu ca românulu a fostu laudatu de repetite ori în congregațiuni pentru diligența în oficiu. Suatulu voi investigațiune. Românulu mersu de marturi ca densulu recunoscé toate de câte e invinuitu, prin urmare investigațiunea e de prisosu, ci sa se pronuncia judecat'a deca e compromisa seu nu autoritatea oficialilor? Suatulu însă, burdofu de întielepțiune, insiste a se face investigațiune. De aci românulu i cunoscu intențiunea și însusi 'si dede demisiunea socotindu se ca: deca amu facutu bine ca mi amu aperature nationalitatea atacata, nu vreu a reclamă pentru ca m'amu invrednicitu alu face; deca amu facutu reu, nu vreu se dau unguriloru ocaziune a bate tob'a. Ungurii remasera cu buzele umflăte ca li s'a stricatu socot'a. Asiă o ducu oficialii români sub steapanirea ungurésca, Fia de invetiū celor ce dorescu oficiu. De cătu asemene oficiu ungrescu, e mai onorabila seraci'a românésca. —

* * * Locuitorii avitici ai Americii. Diurnalele americane comunica ca, cu ocaziunea construirii unei linie ferate de la Dubuque la Minesot'a, lucratorii au aflatu în lov'a mai multe odai și celarie șapate în o stanca de petra de varu și, șapandu inca o urma mai adâncu, au mai aflatu o chilie boltita, plina de schelete omenesci de o marime estr'a-ordinară, celu mai mare de șapte urme și optu policari. Figur'a s'orelui, care se puté observá pre unulu dintre paretii suțerani, aréta ca scheletele descoperite se tragu de

la unu poporu, care a adorat și s'a inchinat acestui corpu cerescu; o alta figura, care reprezinta pre unu omu, care descinde de o barca cu o columba în mana, s'aru poté privi de o reminiscența a diluviului (potopului). Degetele scheletului celui mai mare ținé unu ornamentu de mar-gel, iéru la picioru loru se aflara bucati de vestiminte putredite. Afara de această se aflara inca mai multe instrumente de arama, de unde se conchide ca minele de arama dela laculu superioru s'au esplotatu și lucratu inca în cele mai vechi periode. Toate aceste reliche s'au transferatu în institutul pentru arta și literatura din lov'a.

* * * Cravalu judanesc în Saibusiu. În cetatea Saibusiu, în Silesia austriacă, s'au intemplat în dilele din urma ale lunei lui Martiu unu cravalu judanesc care, deca s'aru fi intemplat în Botosiani, seu în altu locu alu României, corifeii judanimei și satelții loru bine corupti aru fi alarmatu tota lumea, ca românii sunt judanofagi, persecuta religiunea israelita, s. a., bá aru fi cerutu chiaru și intervenire esterna în favoru fiiloru lui Iud'a. Iéca istoria acestui cravalu; în cetatea Saibusiu se află o fabrica de postavu, în care funcționă de mai multi ani unu jidanu holteu, că factoru conductoriu alu fabricei. Acest'a se casatori în 23 Martie d'érn, fiindu ca antistia comunale din Saibusiu nu vrea sa suferă nici o familia judană în intrulu cetății, primarulu invita pre judanu se-si caute altu locu de locuința cu tenar'sea socie. Judanulu, sprijinitu de prefectulu tractualu, nu dede ascultare acestei invitări. În sér'a de 24 Martiu se aduna o multime de poporu înaintea fabricei și amenința ca va sparge și sfarmă totu, deca parchia judanésca, care se instálase cu o di mai năute, nu vá pársi fabric'a. De asta-data însă, prin promisiuni seu amenințări, se evita turburarea. În sér'a dilei a două inse poporul se aduna din nou și începú a sperge ferestrele și a aruncá cu petre asupra gendarmiloru și a financieru, cari alergara intru ajutoriu. Acesti din urma impusicara mai întâiu în aeru și apoi asupra mulțimei, cu care ocaziune omorira o femeia și vulnerara greu pre mai multi cetățieni, cu toate acestea însă trebni sa se retraga. Cravalulu, după ce s'au spartu usile, toate mobilele, mai multe masine, și după ce a primitu și jidanulu câte-va petre în capu, a luat demisiunea asiă de mari, în cătu prefectulu cercualu se veda silitu sa telegrafeze, la 12 ore noptea, la Cracovia după militia. Staree e critica, de ore-ce poporul amenința sa resbuna și pre femeia omorita. Judanulu cu soti'a sea separa cu fug'a la Bielitz. Cetatea Saibusiu se țina de domeniulu archiducelui Albrecht. „Feder.“

Concursu.

Parochia Lesnicu cu fili'a Dumbrăvița din protopresbiteratul Devei în comitatulu Hunidorei devenindu vacanta, se escrie prin această concursu.

Emolumentele sunt: dela 165 numeri de case 165 mesuri de bucate în graunție — prelânga stól'a indatinata o holda aratoria, și casa parochială.

Recursule instruite în sensulu statutului organicu bisericescu adresate comitetului parochialu sunt a se tramite acestui scaunu protopresbiterale în Dev'a până la 16 Maiu a. c.

Dev'a 6 Aprilie 1871

Cu întielegerea comitetului parochiale.

Ioanu Papiu,
Protopopu.

(24—1)

Licitatiune.

În 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 a. b. în marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte în scrisu și sigilate se primescu numai până la încheierea licitatiunei.

Pretiuulu de eschiamare este 300 fl. v. a. și vadiu 10 %. Condițiunile esarandarei mai de aproape se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, seu la cancelaria archidieceșana din Sabiu.

Sabiu, 27 Martie (8 Aprilie) 1871.

Epitropia archidieceșana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamăna.

Burs'a de Vien'a.

Din 15 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	278 80
Imprumt. nat. 5%	68 65	Argentulu	122 25
Actiile de banca	742	Galbinulu	5 89